

РЕШЕНИЕ

№ 20015

гр. София, 11.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 64 състав, в
публично заседание на 20.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калинка Илиева

при участието на секретаря Спасина Иванова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **78** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 284 исл. от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС), във вр. с чл. 203 и сл. от АПК.

Ищецът С. А., изтърпяващ наказание лишаване от свобода в Затвора П. твърди, че в периода от 11.6.2016 г. до 13.12.2024 г. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора С., като ответникът не е изпълнявал задължението си да пръска килията му срещу дървеници, както и не е позволил на ищеца да получи препарат срещу тях, вследствие на което насекомите го лаят и хапят. През нощта го будят постоянно, жилат го по цялото тяло, от което се получават обриви като на жарен от коприва, някои обриви не зарастват с месеци, от което се чувства много зле и боледува. По цели нощи не може да спи, будят го. По този начин е подложен на физически и психически тормоз. Изтърпял унижение, безпокойство, безпомощност, безизходица, страх и ужас. Развил паник атаки, не може да се храни и да спи, постоянно е отпаднал и чувства се като болен, без желание за живот. Не му се живее повече от този тормоз.

Ето защо иска присъждане на сумата от 20 000 лв. обезщетение за причинени му неимуществени вреди за периода от 11.6.2016 г. до 13.12.2024 г. Претендира разноски.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ оспорва предявените искове. Твърди, че ищецът е в местата за лишаване от свобода от 2020 г. В затвора С. ежесечно, дори няколко пъти в месеца се извършва обезпаразитяване – дезинсекция и дератизация на спалните и сервизните помещения, за което се изготвят протоколи. Лишените от свобода са длъжни сами да почистват и поддържат спалните помещения по график. Самите те трябва да допринесат за подобряване на условията, в които живеят. Не са налице предпоставките по чл. 3 ЕКЗПЧ. Няма никакви доказателства, че ищецът е търсел медицинска помощ; не е заявявал оплаквания за

ухапвания от паразити.

Представителят на СГП счита, че искът е неоснователен и недоказан. Евентуално, моли да се намали обезщетението.

След като прецени твърденията на страните и събрания по делото доказателства, намира следното:

Спазването на изискванията, при които следва да бъде изпълнявано наказанието лишаване от свобода се осъществява чрез издаваните актове и осъществяваните действия и/или бездействия от органите по ЗИНЗС. Съгласно чл. 204, ал. 4 от АПК незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за присъждане на обезщетението.

В нормата на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС е предвидено, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. В чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС е предвидено, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. В ал. 2 на чл. 3 е дадено примерно, но не и изчерпателно изброяване кога следва да се приеме, че е налице нарушение на ал. 1 - поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

За да бъде ангажирана имуществената отговорност на държавата по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да е налице твърдение за допуснати от затворническата администрация нарушения от категорията на описаните такива в чл. 3, ал. 2, като затворническата администрация следва да предостави информация за наведените в исковата молба факти. Едва ако не представи, следва да се приеме, че са доказани твърденията на ищеца /чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС/. Следователно, законът предвижда тежест на доказване за ответника на фактите, на които се основава искът.

Съгласно чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното – налице е оборима презумция, че от поставянето в неблагоприятно положение ищецът е претърпял вреди.

Не се спори, че ищецът изтърпява наказание лишаване от свобода в Затвора С..

В случая ответникът е сключил договор от 13.11.2018 г. с „ДДД-1“ ООД за извършване на дезинсекция и дератизация на сградите, които стопанисва.

Представени са докладни записки относно обработките по ДДД, от които се установява, че са закупувани препарати за обработка, с които ежесечно се третира помещенията. Приложени са фактури за заплащане на тази услуга и протоколи за дезинсекция против хлебарки и дървеници за период от 2019 г. Представена е заявка от 11.10.2020 г. за допълнителна обработка.

По делото е разпитан св. Е. М., от показанията на който се установява, че познава ищеца откакто е в Затвора в С.. Виждам го всеки ден. В 5-а група, където е той, има много дървеници. Във 2-ра група има много дървеници. Преди ищецът да пусне жалбата, бил в 5-а група. Виждал го е целият наяден от дървеници. В стаята им има нашествие от дървеници, които се намират във всеки един процеп, в инсталацията, в осветителните тела, в леглата, в пода, във вратата. В коридора има дървеници и в стаята на ищеца, той не може да спи. Те го ядат постоянно. Той се изприщва. В затвора никой не взема никакви мерки, защото те казват, че пръскат. Пръскат от 2013 година до сега. От 2015 година до 2025 година се пръска. Д. никога не умират, а напротив - стават повече

след всяко пръскане. Но специално за С. го е виждал целият все едно е нашарен като с коприва, с едни пъпки. Той се дере от тях. Казвал е, че не може да спи. Идвал е да реве при свидетеля, но не може да му се помогне с нищо, защото е в същото положение като него. За това нещо са говорили многократно. Той намира някакъв такъв душевен комфорт, като дойде да сподели това нещо с идеята нещо да се случи. Казвал е на полицаите. Всички полицаи знаят, защото и тях ги ядат. Казвал е на инспекторите „Социална дейност“. Всички са запознати с това. Този човек го преживява много тежко. Казал че от безсъницата е развил кръвно. И в действителност този човек се разболя, защото през целият този период той не може да спи. Споделил е, че това е като второ наказание, такава присъда без закон, с което на него му се уврежда здравето. Не изглежда добре и той самият казва, че от неспането е загубил апетит и желание за живот. Виждал му е стаята и леглото. Той понеже е по-едър, такъв дебел, цялото тялото му представлява на едни червени кръгове човешка кръв. Като угасне тока, дървениците се нахвърлят върху човешката плът, върху спящия човек. Той като се мърда ги смачква и дрехите смърдят. Той смърди на една миризма от дървеници. При това положение е казвал, че направо не иска да живее повече и не знае как ще изкара присъдата си.

Той е ходил при лекаря на затвора, но той не може и не му е предоставил абсолютно никаква лекарска помощ. С. казвал, че направо не му обръщат внимание. Охраната на затвора, инспекторите „Социална дейност“ на затвора и лекаря на затвора не обръщат внимание на този проблем, който съществува с него. Надзирателите също страдат от тези дървеници. Всеки, който е под покрива на това място и се движи, е заразен с дървеници, включително и полицаите. Но те не правят нищо. Казвали са, че не правят нищо, защото ако почнат да попълват рапорти, докладни или документи на момента ще бъдат изгонени от работа. И на С. са му отказвали. Разговаря с тях, защото той смята, че като е чужденец, ще му обрънат повече внимание. Изобщо никакво внимание никой не му е обърнал в затвора за дървениците до днес.

Не са в едно спално помещение. С. е в съседното срещу ищеца. Всяка сутрин като се отвори вратата, свидетелят го вижда. Затворът представлява един коридор. Стаите, килиите са отворени. Те са приятели. Той го вика редовно и редовно го виждам по цял ден от сутринта до вечерта. Заедно ходят и навън на разходка. Виждал му е дрехите. Виждал му е нацапаните дрехи с кръв. Виждал е как е наяден. Виждал е стаята какво представлява. Виждал е в стаята, около 4-5 см. размазани кървави петна човешка кръв върху стената (неговата кръв), защото дървениците като го захаят, тръгват да бягат по стената и той за да се предпази от тях, ги убива. При убиването на такова същество (дървеница), тя се разпуква с човешка кръв. Тя е с размер колкото 3- 4 см. грозна човешка кръв на стената на затвора. В неговата стая било пълно. Идват замазват го това, човешката кръв върху стената с боя докато се събере нова човешка кръв в тяхната стая. Това е ужасно нещо и смърди, много смърди. С. е изключително чист човек. Къпе се сутрин и вечер и си пере дрехите. Кара ги на пералня. Всеки ден си мие ръцете, лицето. Той е мюсюлманин. Преди да се моли и след като се моли се мие, чисти се пода, защото сядат на пода и се молят. Храна няма. Храната я донасят и я дават и тя се изяжда. Пристига с една количка един полицай и ни дава храната, която е в такива минимални количества, че се изяжда на секундата и не остава нищо от нея. Закупената от лавката храна се изяжда и на другия ден си купуваш нова. Такъв е смисълът на този магазин. Всеки ден си купуваш. Някой може да си купи за два- три дни. Но този С. не държи храна. По повод подвеждащите въпроси- дървениците се хранят с човешка кръв от човек, а не се хранят с човешка храна изобщо. Пробвали на дървеница да й дадат месо и тя бяга. Даже не хапят и котките. Има котки в затвора и слагали дървеница, обаче дървеницата просто напуска котката. Не знам по какви причини. Но старшините в затвора също пренасят дървеници от едната група в другата група и там, където те седят, е пълно с дървеници в столовете им. И в техните (сочи

юрисконсултите на ГДИН) канцеларии отиват тези дървеници. Сега отвън направиха със стиропор затвора и те се крият под стиропора и никой не може да ги достигне.

Предвид така установеното и с оглед доказателствената тежест на ответника съдът намира, че искът е основателен. Ответникът, чиято е доказателствената тежест, установи, че е сключил договор и на посочените дати е извършвал ДДД обработка, но от доказателствата по делото не може да се установи дали тази обработка е достатъчна.

Не се установява на какъв период от време се възпроизвежда популацията на част от кръвопиещите насекоми и достатъчно ли е за унищожаването ѝ третиране на два месеца или извънредно, на по-кратки интервали. Не се установява, съобразно този период от възпроизвеждане дали периодично и своевременно, в рамките на точно определени периоди от време, е извършвано третиране.

Ето защо съдът намира, че искът е основателен. Установява се твърдяното от ищеца бездействие от страна на ответника, именно поради което е обичайно да се претърпят твърдените болки и страдания.

Съгласно чл. 52 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) при неимуществените вреди съдът определя обезщетението по справедливост, с оглед характера на деянието, естеството на увреждането и степента на претърпените морални страдания, като се отчете и времето на престой на ищеца в затвора, за което се претендира обезщетение.

Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото „Н. и други срещу България”, съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията на справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл.41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишението от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл.3 ЕКПЧОС, като най - важният фактор за оценка на претърпените вреди.

В разглеждания случай като се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл.3, ал.1 вр. ал.2 ЗИНЗС; периода на исковата претенция /времето, през което ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство – сравнително голям период от време/; предвид характера и невисокия интензитет на породените негативни вътрешни изживявания и при прилагане на чл.284, ал.2 ЗИНЗС съдът приемал, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 4000 лв., заедно със законната лихва от датата на исковата молба, от когато ответникът се счита за поканен – чл.84 ЗЗД. В останалата част над 4000 лв. до общия предявен размер от 20 000 лв. искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

По разноските. На основание чл. 285, ал. 3 ЗИНЗС ответникът следва да бъде осъден да заплати разноски от 10 лв. за такса и 700 лв. адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 1, т. 2, вр. ал. 2 ЗАдвокатурата, вр. чл. 8, ал. 2, вр. чл. 7, ал. 2, т. 2 Наредба № 1 от 9.7.2004 г. за възнагражденията за адвокатска работа (загл.изм. - ДВ, бр. 14 от 2025 г.)

Въз основа на тези мотиви АССГ, 64 състав,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието

[населено място], да заплати на С. А., ЕГН [ЕГН] обезщетение в размер на 4000 /четири хиляди/ лв. за претърпени неимуществени вреди за периода от 11.6.2016 г. до 13.12.2024 г. противоправно бездействие на длъжностни лица на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” [населено място], изразяващо се в неосигуряване на необходимото третиране срещу хлебарки и дървеници в Затвора С., законната лихва считано от 3.1.2025 г., както и 710 лв. разноси като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до пълния предявен размер от 20 000 лв.

Решението подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред 3-членен състав на Административен съд София-град.